

Ερωτόκριτος

Υπασπιστής

Στο χίλιοστό επτακοσιοστό και εις το δεκατρία,
που η Κρήτη υποδουλώθηκε, κύροι απ' την Τουρκία,
ετότες την εποίησε, ο Φιτζέντζος τ' όνομά του,
Κορνάρος το επίθετο και έτσι ελογάτο.
Από την Κρήτη ήτανε και ποιητής μεγάλος, 5
εκείνηνε την εποχή στον κόσμο δεν ήτο άλλος.
Κι αφού υποδουλώθηκε η Κρήτη απ' την Τουρκία
φεύγει κι ήρθε στη Ζάκυνθο κι έφερε τα χαρτία.

Στα χίλια εννιακόσια και στα εικοσιτρία,
τότες την εμιλήσανε αυτή την ομιλία. 10
Και στα τριαντατέσσερα μηνός Φεβρουαρίου,
πάλε την εμιλήσανε στη μέση του χωρίου.
Και πάλι αποφασίσαμε κι εμείς να την ειπούμε
Και ησυχία κάμετε να την ακροαστούμε.
Σήμερα συμπολίται μου προτείνουμε φιλία, 15
χαρά και αγαλλίαση και δόξα αιωνία.
Ο Βασιλεύς παρακαλεί να κάμετε ησυχία
όπου θα βγεί ο Ποιητής ν' αρχίσει η ομιλία.

Ποιητής

Του κύκλου τα γυρίσματα, π' ανεβοκατεβαίνου,
ώρες ψηλά, ώρες χαμηλά κι ώρες στα βάθη μπαίνου, 20
και του καιρού τα πράγματα π' αναπαμό δεν έχου
εις το καλό και το κακό περιπατούν και τρέχου.
Και των αρμάτων οι ταραχές, οι έχθρητες και τα βάρη,
ο έρωτας π' εισχώρησε στις ομορφιάς τη χάρη.
Ετούτα μ' εκινήσανε τη σήμερα ημέρα 25
να σας ειπώ τι επράξανε 'νας νέος με μια νέα.
Αφουγκραστείτε το λοιπό κι ας μάθει οπόχει γνώση
για να γνωρίσει κι αλλουνού απάντηση να δώσει.
Εις την Αθήνα όπου ήτανε η μάθηση της βρώσης

και το θρονί της αρχοντιάς και ο ποταμός της γνώσης, 30
 Ρήγας μεγάλος όριζε την άξια χώρα εκείνη
 κι άλλες πολλές και θαυμαστές και ξακουστός εγίνει.
 Ηράκλη τόνε λέγουσι, ξεχωριστό απ' άλλους,
 από πολλούς και φρόνιμους κι απ' όλους τους μεγάλους.
 Μικρούλης επαντρέφτηκε και συντροφιάσται ομάδι, 35
 με ταίρι που ποτέ κανείς δεν τού 'βρε ασχημάδι.
 Αρτέμη τηνε λέγουσι τη Ρήγισσαν αυτήνη,
 άλλη καμιά στη φρόνεση δεν είναι σαν εκείνη.
 Αγαπημένο ανδρόγυνο στον κόσμο δεν είν' άλλο,
 και ένα μόνο λογισμόν είχαν πολύ μεγάλο, 40
 ότι δεν αποκτήσανε τέκνο για κληρονόμο,
 και για ετούτο είχανε πολύ μεγάλο πόνο.
 Πέρασαν χρόνια και καιροί κ' η Ρήγισσα εγκαστρώθει,
 κι ο Ρήγας απ' το λογισμό ετότες ελυτρώθει.
 Μια θυγατέραν έκαμαν π' έλαμψε το παλάτι 45
 την ώραν όπου η μαμμή στα χέρια τήνε κράτει.
 Και τ' όνομά της το γλυκό το βγάλαν Αρετούσα,
 η όμορφιά της είν' πολλή, τα κάλλη της είν' πλούσια.
 Ο Βασιλιάς είχε πολλούς με φρόνιση και πλούτη,
 συμβουλατόροι του είτανε οι μπιστεμένοι ετούτοι. 50
 Κι απ' όλους είχεν ακριβό πάντα στη συντροφιά του
 έναν, όπου Πεζόστρατον ελέγαν τ' όνομά του.
 Είχε κι αυτός ένα παιδί, Ρωτόκριτο το λέγα,
 ήτο της αρετής πηγή, της αρχοντιάς η φλέβα.
 Και συν το χρόνο τα παιδιά ήρθαν σε ηλικία 55
 και είχαν συναναστροφή από μικρά παιδία.
 Την Αρετούσα στο κρυφό γι αγάπη την εθώρει,
 μα τέτοια πράγματα άπρεπα δεν είχε αυτ' η κόρη.
 Είχε 'να φίλο ο Ρώκριτος, Πολύδωρο τον λέγαν,
 σε μια πνοή εξούσανε, σε μιαν αγάπη επλέγαν. 60
 Και μην μπορώντας το κρυφά αγάπη πια να κρύβει,
 ένα πρωί του φίλου του να του το πει αρχίζει.

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Πολύδωρε, δεν ημπορώ στον κόσμο πια να ζήσω,
 διότι έβαλα ένα λογισμό και στέκω να εξορμίσω.
 Τη θυγατέρα του Ρηγός, τ' αφέντη μας την κόρη, 65
 π' άνθρωπος δεν την είδε πια, ουδ' ήλιος την εθώρει.
 Μα τυφλωμένος βρίσκομαι, τί κάνω δεν κατέχω,
 κι έχασα το λογαριασμό και πλέον νου δεν έχω.

Δώσμου αδελφέ παρηγοριά, σα φίλος βοήθησέ μου,
και τούτα που με βρίκανε δεν τό 'λπίζα ποτέ μου. 70

Πολύδωρος προς Ερωτόκριτο

Ερωτόκριτε, όσα ήκουσα κι όσα μού 'χεις 'πωμένα,
ποτέ μου δεν τα λόγιαζα, ουδ' ώλπίζ' από σένα.
Να βάλεις τέτοιο λογισμό κ' έτσι να κινδυνεύεις
και πράγματ' ανυπόστατα εσύ να τα γυρεύεις. 75
Εσύ πώς τ' αποφάσισες και πώς στο νου σου εμπήκε
να φυτευτεί τέτοιο δεντρί πώς στην καρδιά σου αφήκες;
Οπόχει φύλλα βλαβερά, καρπό φαρμακευμένο,
κι από τη ρίζα ως την κορφή αγκάθια γεμισμένο.
Αν η Αρετούσα ήθελε αυτή να σ' αγαπήσει,
εσύ δεν έπρεπε ποτέ να μεις σε τέτοια κρίση. 80
Μετάτρεψε το λογισμόν ετούτο που σε κρίνει,
μην πας ν' ανάψεις μια φωτιά όπου ποτέ δε σβήνει.
Και στο παλάτι του Ρηγός να μην ξαναπατήσεις,
και τότες Ερωτόκριτε, θα την αλησμονίσεις.

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Πολύδωρε γνωρίζω το και λέω τον κόπο χάνω, 85
να αγαπώ τέτοια κυρά ποτέ καλό δεν κάνω.
Κι εβάλθηκα από καιρό και θέλησα ν' αρχίσω
να μην πηγαίνω στου Ρηγός για να τη λησμονίσω.
Μα πιάστηκα, μπερδέφτηκα, ξεμπερδεμό δεν έχω,
εσίμωσε το τέλος μου, τί κάνω δεν κατέχω. 90

Πολύδωρος προς Ερωτόκριτο

Αδέλφι μου, ο λογισμός κι αυτή η μεγάλη οδύνη,
όσο θα βρίσκεσαι κοντά στη χώρα δε σ' αφήνει.
Πάντα σε θέλει τυραννά, χειμώνα καλοκαίρι,

α δε μακρύνεις απο δω, να πας εις άλλα μέρη.
Να ιδείς κορίτσια πιο εύμορφα από την Αρετούσα,
να δροσερέψεις τον καημό, να πάψει αυτή η αγκούσα. 95

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Πολύδωρε, ό,τι εμίλησες ετούτη την ημέρα
σε λογισμό καλύτερο και πιο ελαφρύ με φέρα,
κ' εβάλθηκα ν' απαρνηθώ του παλατιού τη στράτα
και να μακρύνω απ' την καρδιά τση αγάπης τα μαντάτα. 100
Πολύδωρε εβάλθηκα τραγούδι και λαβούτο
γρήγορα να μου γειάνουσι το λόγιμόν ετούτο.
Σαν τραγουδήσω και σαν πω τον πόνο που με κρίνει
μου φαίνεται πως είν' νερό και τη φωτειά μου σβήνει.

Ποιητής

Ο Ρήγας μια απ' τις πολλές ηθέλησε να μάθει 105
ποιος είν' αυτός που τραγουδεί της ερωτιάς τα πάθη.
Διάλεξε τους καλύτερους στρατιώτες της αυλής του,
όπου τους είχε πάντοτε για την προφύλαξή του.

Ρήγας

Παιδιά μου πάρτε τ' άρματα κρυφά και φυλακτείτε 110
και σύρτε σε παράμερο τόπο και μη μιλείτε.
Κι ως έρθει ο τραγουδιστής και παίξει το λαγούτο,
γρήγορα φερετέτονε εις το παλάτι ετούτο.

Υπασπιστής

Παρών Μεγαλιώτατε, είμαι στας διαταγάς σας,
αμέσως να εκτελέσομε και τα προστάγματά σας.

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Κάμε καρδιά Πολύδωρε ετούτηνε την ώρα, 115
βλέπω στρατιώτες βιαστικούς π' έρχονται από τη χώρα,
και τα σπαθιά τους σιάζουνε και κατ' εμάς κοιτάζουν,
και συμπεραίνω φίλε μου εμάς τους δυο θα πιάσουν.
Η όρεξή σου α σε βαστά να μη μάζε γνωρίσου,
απόψε κάμε το πρεπό κ' εσύ με το σπαθί σου. 120
Κ' εγώ κάλιο έχω θάνατο παρά να γνωριστούμε,
και πρι μας πάνε στου Ρηγός πρέπει να σκοτωθούμε.

Υπασπιστής προς Ερωτόκριτο

Άνευ παρεξηγήσεως, είμαστε η εξουσία,
έχουμε λάβει διαταγή από τη βασιλεία
να σας συνοδεύσομε, κι όλοι συντροφιασμένοι 125
Να πάμε εις τον βασιλιά όπου μας περιμένει
να πείτε τα τραγούδια σας, π' ωραία τραγουδάτε
κ' εις το παλάτι του Ρηγός θέλει εκεί να πάτε.

Ερωτόκριτος προς Υπασπιστή

Ακούστε φίλοι κι αδελφοί, η ώρα δεν το δίνει,
να πάμε τώρα στου Ρηγός, εις την αυλήν εκείνη. 130
Εγώ δε θε να πάω εκεί κ' ή ώρα με σπουδάζει,
κ' εκείνο που μου λέτε 'σείς δε στέκει και δε μοιάζει.

Υπασπιστής

Δεν είναι εις το χέρι σας κύροι ν' αντισταθείτε,
διότι έχομε τις διαταγές κι εμπρός ακολουθείτε.

(προς τους στρατιώτες)

Εμπρός τραβήχτε τ' άρματα και πέσετε απάνου,
ή πρέπει να τους πάρουμε ή πρέπει ν' αποθάνου. 135

Ερωτόκριτος προς στρατιώτες

Εμείς δε θα πεθάνουμε, όλοι σας θα χαθείτε,
εμείς ή εδώ θα φύγουμε κι εσείς θα σκοτωθείτε.
Κι αφού έτσι το θέλετε , τραβήχτε τ' άρματά σας
και να μονομαχήσουμε για την αναίδειά σας. 140

Υπασπιστής προς Βασιλέα

Άκου Μεγαλιώτατε, αυτός ο λαβουτιάρης
έχει μεγάλη δύναμη , έχει μεγάλη χάρη.
Κι ό,τι γλυκύτη κι ομορφιά με το τραγούδι δείχνει,
τόσο φαρμάκι και φωτιά με το σπαθί του ρίχνει. 145
Ζάχαρη είν' το τραγούδι του, και το σπαθί του Χάρος,
τσι αλήθειες φανερώνουμε και μην το πάρεις βάρος.
Εσκοτόωνε από τη μια, επλήγωνε απ' την άλλη,
κι από μακριά εφαινότανε τσι αδρειάς τα κάλη.
Δέκα είμαστε κι εκείνοι δυο, π' ανάθεμα την ώρα,
όλοι εντροπιαστήκαμε σε τούτηνε τη χώρα. 150
Ποιοί ήσαν δεν γνωρίσαμε, δεν ξέρουμε κανένα,
κανίσκια μας εδώσανε πικρά φαρμακωμένα.
Πολύ σκοτάδι ήτανε και μόνο των σπαθιών τους
τη λαμπεράδα βλέπαμε κι ουχί το πρόσωπό τους.

Ρήγας προς Υπασπιστή

Γκρεμιστείτε και φύγετε στρατιώτες από εμπρός μου,
διότι είστε ανάξιοι νά ειστε στ' ανάκτορό μου. 155
Είστε αναντροι κι ανάξιοι το στέμμα να φοράτε,
καθαίρεση σας γένεται και φυλακή θα πάτε.

Αρετούσα προς Νένα

Νένα μεγάλη πείραξη έχω εις το νού μου μέσα,
και τα τραγούδια κι οι σκοποί έξαφνα μ' επλανέσα. 160
Αρέσει μου κι επιθυμώ να μάθω να κατέχω
ποιός είν' αυτός που τραγουδεί, έγνοια μεγάλη έχω.
Φροσύνη απ' τα τραγούδια του κι απ' της αντρείας τη χάρη
αυτός θα είν' αληθινά ψηλού δεντρού κλωνάρι.

Νένα προς Αρετούσα

Για άκουσον παιδάκι μου, τί είναι αυτά που λέγεις, 165
η Αρετούσα είσαι σύ ή άλλη στα ορμηνεύει;
Ένας γιατί ετραγούδησε μαζί με κάποιον άλλο,
και τραγουδεί και νόστιμα, τότε κρατείς μεγάλο;
Ποιός είναι σαν τον κύρη σου και σαν κ' εσέ Αρετούσα,
και ποια παλάτια βρίσκονται σαν τα δικά σας πλούσια; 170

Αρετούσα προς Νένα

Νένα μου όταν άκουσα τραγούδια και λαγούτα
δεν τόλπιζα ούτε θώρου το να 'ρθώ στα μέτρα ετούτα.
Κι ολημερίς κι ολονυχτίς, ξυπνώ κι όταν κοιμούμαι
το λαγουτάρη αναζητώ, πως τραγουδεί θυμούμαι.

Νένα προς Αρετούσα

Μα δε λογιάζω και ποτέ στον κόσμο νά είναι άλλη, 175
να μπει σε τέτοια παιδεμή, αφάνταστα μεγάλη.
Κι ούτε θα βρέθηκε καμιά άνθρωπο ν' αγαπήσει
δίχως να τότε δει ποτέ και να τότε γνωρίσει.

Ερωτόκριτος (μόνος του)

Ο έρωτας ανυφαντής με πονηριά εγίνει,
αράχνη έστησε ψηλή και πιάστηκα σε κείνη. 180
Ο έρωτας με μπέρδεψε και σκλάβος του κρατούμαι
και δουλευτής του εγράφηκα και μετά 'κείνον είμαι,
Κι αν πέσω κι αποκοιμηθώ, τα μάτια μου κι αν κλείσω,
μου δείχνει πως τα χείλη της σκύπτουν να με φιλήσουν.
Γι αυτό κι εγώ απαρνήθηκα και πλιο μου εκεί δεν πάω, 185
δεν ημπορώ να κοιμηθώ, να πιω, μηδέ να φάω.

Ποιητής

Τώρα που ο Ερωτόκριτος ήτανε μισεμένος,
έπεσε ο Πεζόστρατος βαριά αρρωστημένος.
Η χώρα επικρένετο κι όλη τον ελυπάτο,
στέρνουν και στον Ρωτόκριτο σπουδαστικό μαντάτο. 190
Ηθέλησε κ' η Ρήγισσα να υπάγει μιαν ημέρα
μαζί με τη Φροσύνη της και με τη θυγατέρα.

Ρήγισσα προς Νένα και Αρετούσα

Νένα μου κι Αρετούσα μου να πάμε συντροφία,
να δούμε τον Πεζόστρατο, που είναι πολύ βαρεία.
Εδώ καλώς σας βρίκαμε, κυρία Πεζοστράτου, 195
πώς πάει ο Πεζόστρατος από την αρρωστειά του;

Ποιητής

Του Πεζοστράτου η γυνή σαν είδε την Κυρά της
και την αφεντοπούλας της, σαν σκλάβα προσκυνά τις.

Πεζοστρατίνα προς Βασίλισσα

Αφέντρες μου σας προσκυνώ και σας φιλώ το χέρι,
φαίνεται ο Πεζόστρατος ότι καλυτερεύει. 200

Ποιητής

Στο περιβόλι ηθέλησε εκείνη την ημέρα
να πάει προς ανακούφιση του Ρήγα η θυγατέρα.
Στο διάβα του περιβολιού που εμπήκε η Αρετούσα
ήβρε κλειδιά του Ρώκριτου, εκεί που εκατοικούσα. 205
Κι αμέσως εξεκλείδωσε και μέσα μπαίνει μόνη,
θωρώντας επροχώρησε στ' αρμάρι και σιμώνει.
Στην πρώτη όπου άνοιξε αράγισε η καρδιά της,
στη δεύτερη που άνοιξε βρήκε τη ζωγραφιά της.

Αρετούσα προς Νένα

Ακλούθα Νένα σιγαλά και μίλιε αγάλια αγάλια,
και σήμερα ακούστηκα στα τόσα παρακάλια. 210
Εκείνα όπου γύρευα κι ουδ' έβρισκα ποτέ μου,
αιφνίδια κι ανέλπιστα σήμερα ελαχέ μου.
Και τα τραγούδια κ' οι σκοποί και της αντρείας η χάρη,
είναι 'κεινού που μέλλεται γυναίκα να με πάρει.

Νένα προς Αρετούσα

Γιατί ηύρες γράμμα και χαρτί και λόγια της αγάπης, 215
καϋμός σε πήρε η χαρά και τόσο παρετράπεις;
Μεγάλο αυτό σου φάνηκε, γιατί ηύβρες εις τ' αρμάρι
τραγούδια κι ο Ρωτόκριτος πρέπει για να σε πάρει;
Βάλε 'κει πού 'βρες τα χαρτιά κι αυτό το ξένο πράμα,
μη θες να κάμεις κάμωμα, που άλλες δεν εκάμα. 220

Αρετούσα προς Νένα

Φροσύνη μου, Φροσύνη μου, άφες τα παραμύθια,
σαν τη γνωρίζεις πές τηνε σήμερα την αλήθεια.
Για δες με πόση μαστοριά και τέχνη έκαμέ με,
για κοίταξε τη ζωγραφιά κι ύστερα στρέψου ιδέμε.

Ερωτόκριτος προς μητέρα του

Ποιός να πήρε από δω και τίνος να τα πήγα. 225
μάννα δεν ήτανε πουλιά τα γράμματα κι εφύγα.
ή τίποτ' άλλο ακριβό, μα τα γραμμένα εκείνα
οι κλέφτες αν τα βρέσκανε στον τόπο τους τ' αφήνα.

Μητέρα του Ερωτόκριτου

Όρκους σου κάνω φοβερούς, παιδί μου το κλειδί σου,
εγώ πάντα το φύλαγα στα ξένα όταν ήσου. 230
Μια μέρα μόνο η Ρήγισσα ήρθε κ' η Αρετούσα
να δούνε τον πατέρα σου, το βάρος σαν ακούσα.
Στο περιβόλι θέλησε εκείνη την ημέρα
να πάρει περιδιάβαση του Ρήγα η θυγατέρα.
Με τάξη και με φρόνεση εμπήκαν και θωρούσα, 235
τις στόλισες ορέγονταν, τα πλούτη επαινούσα.
Χέρι δεν άπλωσε κανείς, μόνον η Ρηγοπούλα,
π' άνοιξε κι αναπαύθηκε μέσα στην καμεροπούλα.
Τίποτε δεν επήραξε και το ζιμιό εβγήκε,
μηδ' άπλωσε, μα ωσάν κυρά, ως τά 'βρηκε τ' αφήκε. 240
Πράμα α σου λείπει και ζητάς, ξαστοχησέ το γιε μου,
και το κλειδί σου κανενός δεν τό 'δωσα ποτέ μου.

Ερωτόκριτος μόνος του

Αν τά 'πιασε και διάβασε και τά 'δε η Αρετούσα,
λογιάζω πως πολλές φορές τ' αυτιά της μου τ' ακούσα.
Κι η ζωγραφιά εβεβαίωσε, κι έκαμε να γνωρίσει
ότι με τρώει για λόγου της πόθου κι αγάπης κρίση. 245

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Τα γράμματα κι η ζωγραφιά που είχα εις τ' αρμάρι
μια μέρα ήρθε η Αρετή και όλα τά 'χει πάρει.
Πολύδωρε, α μ' αγαπάς και θες να με βοηθήσεις
εις το παλάτι πήγαινε, να ιδείς και να γνωρίσεις
το πρόσωπο του Βασιλιά αν είναι μανιασμένο
ή αν είναι χαρούμενο και καλοκαρδισμένο. 250

Πολύδωρος προς Ερωτόκριτο

Φίλε μου μην πικραίνεσαι, τούτη την έγνοια δώσμου,
και θα γνωρίσω σήμερα σου τάσσω μοναχός μου.

Πολύδωρος προς Ρήγα

Ω Βασιλεύ, σας προσκυνώ, πείτε να προχωρήσω;
Έρθα απ' τα ξένα σήμερα για να σας χαιρετήσω. 255
Ρωτώ αν είσαστε καλά κι αν έχετε υγεία,
πρώτα η Μεγαλιότη σας και όλη η βασιλεία.
Λοιπόν Μεγαλιότατε, τίποτε νέον υπάρχει,
όλοι βρισκόσαστε καλά εδώ εις το παλάτι; 260

Ρήγας προς Πολύδωρον

Καλώς τον τον Πολύδωρο, ερώταγα δια σένα,

ήρθε κι ο Ερωτόκριτος ή απόμεινε στα ξένα;

Πολύδωρος προς Ρήγα

Έρθε κι ο Ερωτόκριτος αλλά είν' αρρωστημένος,
φαίνεται το ταξίδι μας τον έχει ζαλισμένο.
Λοιπό θα μου επιτρέψετε, πρέπει να φύγω τώρα,
Γιατί έχω πάποια δουλειά σήμεραν εις τη χώρα.

265

Ρήγας προς Πολύδωρον

Εις το καλό Πολύδωρε, πήγαινε αφού σε βιάζει,
και εις τον Ερωτόκριτο χαιρετισμούς να δώσεις.

Αρετούσα προς Νένα

Νένα μου ο Αρετόκριτος είναι αρρωστημένος,
μας τό 'πε ο Πολύδωρος πως είναι ζαλισμένος.
Πάρε αυτό το φάρμακο και σύρε στη μαμά του,
να του το δώσει να το πιεί να λάβει την υγεία του.

270

Πολύδωρος προς Ερωτόκριτο

Άκουσον Ερωτόκριτε, κι ο Ρήγας δεν το ξεύρει
ακόμη εκείνο το κακό που μέλλεται να σ' εύρει,
Κι ολόχαρος με ρώτησε ως μ' είδε για εσένα
και πως τα πήγαμε κι οι δυό, που λείπαμε στα ξένα.
Της Αρετής το πρόσωπο καθάρια φανερώνει
πως έχει έχθηρα πολλή μα δεν την φανερώνει.

275

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Πολύδωρε, δεν είν' σωστό, πώς μοιάζει τούτο νά 'χει
η Αρετούσα για εμέ τόσο μεγάλη αμάχη; 280
Ως είναι και καθώς θωρώ κι ως έχω γνωρισμένα
Τη μάνα μου κανίσκεψε ξαρρωστικό για μένα.

Ποιητής

Μέσα σε τούτον τον καιρό, ήρθεν εκείνη ώρα
να μαζευτούνε οι στρατηγοί, ν' αναγαλλιάσ' η χώρα,
να κονταρομαχήσουνε, τα δώρα να κερδέσου, 285
να τιμηθώσιν οι καλοί, να ντροπιαστού όσοι πέσου.
Εκάτεχε ο Ρωτόκριτος κείνο που διαλαλήθει,
και σε μεγάλη πεθυμιά παρ' άλλον εκινήθει,
να δοκιμάσει και να δει μ' άλογο και κοντάρι,
αν είν' καλός να πολεμά σαν κι άλλο παλληκάρι. 290
Σιμώνει του Πολύδωρου, λέει την όρεξή του,
και να του δώσει σήμεραν ζητά τη συμβουλή του.

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρον

Πολύδωρε, απεφάσισα να πάω να πολεμήσω,
για την αγάπη τση Αρετής το αίμα μου να χύσω.

Πολύδωρος προς Ερωτόκριτον

Α θέλεις φίλε συμβουλή του φίλου του πιστού σου, 295
απόβαλε τον πόλεμο που έβαλες στο νου σου,
γιατί α θελήσει η μοίρα σου και το στεφάνι πάρεις,
και δείξεις αντρεία πολλή στ' άλογο καβαλλάρης,
ο Ρήγας είναι φρόνιμος και θέλει το λογιάσει,
πως είσαι ο τραγουδιστής που έβαλε να πιάσει. 300
Και 'κείνο που η Αρετή για σένανε κρυφεύγει
να φανερώσεις το κακό μ' αποκοτιά γυρεύεις.

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Πολύδωρε, παμφίλτατε, λέγε τας συμβουλάς σου,
πολύ καλά εγνώρισα και τα προβλήματά σου.
Κατάλαβα το αίτιον που πάντοτε γυρεύεις, 305
ενάντια να ομιλείς και να με δυσκολεύεις.

Ποιητής

Όρισ' ο Ρήγας να γενεί ένα ψηλό πατάρι,
εδώ που θέ να μαζευτού, να ρθουν οι καβαλλάροι.

1^{ος} Δημοφάνης Μυτιλήνης

Ο πρώτος όπου μ' αφεντιές ήρθε την ώρα ετούτη,
Είναι μεγάλος και τρανος κ' έχει μεγάλα πλούτη, 310
και ήρθε εις τον Βασιλιά, την κεφαλή του κλείνει,
Είναι το βασιλόπουλο από τη Μυτιλήνη.
Μπλάβα με τ' άστρα τα χρυσά είναι η φορεσιά του
και με μεγάλη μαστοριά σκεπάζει τ' άρματά του

2^{ος} Αντρόμαχος του Ναυπλίου

Πάλι θωρώ και πρόβαλε ειςέ λιγάκι ώρα, 315
νιούτσικο βασιλόπουλο από μεγάλη χώρα.
Είναι του Ρήγα του Ναυπλιού ο γιος ο κανακάρης,
που σαν αητός επέταγε, στ' άλογο καβαλλάρης.
Ωσάν τον πρώτονε κι αυτός το Βασιλιά σιμώνει,
και τ' όνομά του γράφουσι, καθώς το φανερώνει. 320
Αντρόμαχος εκράζετο, κι ανδρείαν μεγάλην έχει,
τρομάζει και φοβάται τον , όποιος τονε κατέχει.
Με νερατζάτα κι αργυρά ρούχα είναι ντυμένος,
νέος εικοσιδυό χρονώ ομορφοκαμωμένος.

3^{ος} Ηράκλης Εγγίπου

Με φορεσιά ολοπράσινη, με αητούς χρυσούς στη μέση, 325
ήρθε και τ' αρχοντόπουλο, που Ηράκλη τότε λέσι.
Τη ζωγραφιά της κεφαλής με τέχνη την εκάμα,
Και τη λαχτάρα της καρδιάς έλεγε με το γράμμα.

4^{ος} Νικόστρατος αφέντης της Μακεδονίας

Με σπούδα και με μια βροντή επρόβαλε ως λιοντάρι 330
ο αφέντης της Μακεδονίας, τ' όμορφο παλληκάρι.
Είναι εικοσιενός χρονού, όμορφος κοπελλιάρης,
πολλή μεγάλης δύναμης, πολλή μεγάλης χάρης.
Τραγουδιστής, ξεφαντωτής και νυχτογυρισμένος,
τση αγάπης τα στρατέματα πολύ βασανισμένος. 335
Και τ' όνομά του το γλυκό το λένε Νικοστράτη,
η φορεσιά του είναι φαντή, χρυσές καρδιές γεμάτη.

5^{ος} Δρακόμαχος

Σ' ένα άλογο μαυρόασπρο, όμορφο και μεγάλο,
πηδώντας και χλιμίζοντας έκανε κάθε ζάλο.
Δρακόμαχος εκράζετο, έτσ' ήτο τ' όνομά του,
σπίδες, λιοντάρια σκότωνε με την παλληκαριά του. 340
Ήτανε δίχως φορεσιά και βγήκε απ' ένα σπλήλιο,
ντυμένος άρματα χρυσά, που λάμπανε στον ήλιο.

6^{ος} Τριπόλεμος

Με μια βροντή, με μια αστραπή, με τέχνη καμωμένη,
από 'να νέφελο θολό εις καβαλλάρης βγαίνει. 345
Τ' όνομα που του βγάλανε την ώρα π' εγεννήθη,
ωσάν ακρομεγάλωσε πάραυτα τ' απαρνήθη
και βρήκε άλλο όνομα, έτσ' ήθελε, έτσι ορίζει,
Τριπόλεμος εκράζετο, κι έτσι να φοβερίζει.
Τη φορεσιά όπου φορεί, άλλος δεν τηνε φόρει,
την έφτιασέ του κεντητή μια πλουμισμένη κόρη. 350

7^{ος} Γλυκάρετος

Τούτη την ώρα έρχεται κι άλλος αντρειωμένος,
φαίνεται ότι είναι αυτός νέος καμαρωμένος.
Γλυκάρετος εκράζετο, κοντά ήρθε πού' σαν οι άλλοι,

με σπλάγχνος εχαιρέτησε και μ' αρχοντιά μεγάλη.
Δικτάτην έχει φορεσιά, όλη χρυσοπλεγμένη, 355
Κ' εις κάθε μιαν από τις θηλιές καρδιά σαΐτεμένη.
Οπότε ήτανε μικρός αγάπαγε μια κόρη,
και να την βγάλει από το νου ποτέ του δεν ημπόρει.

8^{ος} Καραμανίτης

Επρόβαλεν ωσάν θεριό ένας Καραμανίτης,
οπού 'χει έχθρητα πολλή με το νησί της Κρήτης. 360
Είναι αφέντης δυνατός και πλούσιος και μεγάλος,
στα μέρη εκείνα σαν αυτόν δεν εγεννήθει άλλος.
Δεν επροσκύνα ουρανό, ουδ' άστρα ουδέ σελήνη,
τον κόσμο εφοβέριζε με τη θωριά του εκείνη.
Σπηλιόδοντα τον λέγουσι, κι ως ήρθε εις τον Ρήγα, 365
με γκρίνιες εχαιρέτησε και μίλησε και λίγα.

9^{ος} Δρακόκαρδος

Πάλι ξωπίσω ετουτουνού έρχεται καβαλλάρης,
άσχημος εις το πρόσωπο και άγριος σαν λιοντάρι.
Αρματωσιά πολύ βαριά έχει και σκουριασμένη,
και όψη μαυροπράσινη κι αγριοσυννεφιασμένη. 370
Δρακόκαρδον τον λέγουσι, δράκου καρδιά έχει,
ποτέ του δεν εγέλασε, ούτε χαρά κατέχει.
Στην Πάτρα εγεννήθηκε κ' εκείνην αφεντεύει,
ποτέ άνθρωπο δεν αγαπά κι όλο καυγά γυρεύει.

10^{ος} Κυπρίδημος

Την ώρα τούτη από μακριά πολλών λαλιές βροντούσι, 375
πολλών αρμάτων ταραχές κι άλογα χλιμιντρούσι.
Τούτο είναι το ρηγόπουλο, της Κύπρου ο πετρίτης,
που λάμπει ως λάμπει ο Αυγερινός και φέγγει ο Αποσπερίτης.
Κυπρίδημον τον λέγουσι, κι όλοι τονε γνωρίζουν,
όλα του τα καμώνατα απ' αρχοντιές μυρίζουν. 380

11^{ος} Χαρίδημος

Μαύρ' άλογο, μαύρ' άρματα και μαύρο το κοντάρι,
και μαύρη έχει φορεσιά τούτο το παλληκάρι.
Αντρειωμένος, δυνατός και στ' άρματα τεχνήτης,
γεννήθη κι ανατράφηκε εις το νησί της Κρήτης.

Ετούτος εκατέβαινε από ρηγάδων αίμα, 385
πατέρα ειχέ που στην αντρεία πάντοτε τον ετρέμα.
Κι απέθανε κι αφήκε τον τριών ημερών παιδάκι,
κι ανάθρεψέ το η μάννα του χωρίς πατρός κανάκι.
Του λέγουσι να παντρευτεί, δεν ήθελε ποτέ του,
και τη ζωή της μοναξιάς αγάπα κι άρεσέ του. 390
Χαρίδημον τον λέγουσι το μαύρο καβαλλάρη,
που ήρθε εις το Βασιλιά τη νίκη για να πάρει.

12^{ος} Ερωτόκριτος

Ήρθε λαός αρίθμητος, εγέμισεν ο φόρος,
ύστερος ο Ερωτόκριτος έφτασε ασπροφόρος.
Σ' ένα άλογο ολόμαυρο, τό ' να του πόδι είν' άσπρο, 395
και μέσα σ' όλους έλαμπε σαν της αυγής το άστρο.
Άσπρη φαντή χρυσάργυρη είναι η φορεσιά του,
και με μεγάλη μαστοριά σκεπάζει τ' άρματά του.
Επήγεν εις το Βασιλιά, κι ως έφτασε κοντά του
το πρόσωπο φανέρωσε κι έλαμψε η ομορφιά του. 400
Και τ' όνομά του έγγραψε, την Αρετή ξανοίγει,
και κείνη γροίκα την καρδιά το πως πετά να φύγει.

Καραμανίτης προς Βασιλέα

Χαίρε Μεγαλιώτατε, είμαι ο Καραμανίτης,
που έχω έχθηρητα πολλή με το νησί της Κρήτης.

{ δείχνει τον Κρητικό }

Αυτός Μεγαλιώτατε πολλά μ' ανακατώνει, 405
κ' η μάνιτά μου την καρδιά αλύπητα πληγώνει.
Και θέλω την απόφαση την ώρα που γροικίσεις
το δίκιο μου, κι ό,τι έβαλα στο νου μου να μ' αφήσεις
να κάμω με το χέρι μου σήμερα του εχθρού μου,
και ν' ανταμείψω τ' άδικο που 'καμε του κυρού μου. 410
Διότι από χρόνια και καιρούς ο πίβουλός του κύρης,
εις το σπαθί οπού βαστά έγινε νοικοκύρης.
Το πήρε του πατέρα μου και πιο του δεν εφάνει,
και τώρα ο γιός του το κρατά, το παλληκάρι κάνει.

Κρητικός προς Καραμανίτη

Καραμανίτη, ό,τι μιλείς είν' όλα παραμύθια, 415
και σήμερα με πιβουλιά έκρυψες την αλήθεια.
Κι όποιος βρεθεί για το σπαθί και πει πως είν' δικό σου
κι ο κύρης μου πως τό κλεψε, το ψέμμα στο λαιμό σου.
Μάθε ότι ο πατέρας μου ωσάν καλός τεχνίτης, 420
το πήρε του πατέρα σου εις το νησί της Κρήτης.
π' ελάβωσέ τονε άσχημα στο πόδι και στη χέρα,
και τού 'δειξε πως πολεμούν εκείνη την ημέρα.
Με το δικό του θέλημα φεύγει την ώρα εκείνη,
εμίσεψε και το σπαθί του νικητού τ' αφήνει.
Κ' είναι ντροπή σου, ξέρε το, τα ψέμματα να λέγεις, 425
κι άδικα να καταφρονείς τον άλλον , αφού ξεύρεις.

Βασιλεύς προς Καραμανίτη

Τοιούτο δεν ανέμενα σήμεραν από σένα,
να είπωσι τα χείλη σου , τα σου 'χω γροικημένα
Κι αν έχεις παραπόνεση, ετύχαινε ν' αφήσεις 430
τη διαφορά σου κ' ύστερα να μου τήνε μιλήσεις,
Έτσι να μη δυσκολευτεί το κάλεσμα που εγίνει,
κι ο φρόνιμος τέτοιους καιρούς τες διαφορές αφήνει.
Γιατί θωρείς το μάζωμα ετούτο το μεγάλο,
οπού τιμώ όσο μπορώ τον ένα και τον άλλο,
και το παιδί μου αν κανείς ήθελε να σκοτώσει, 435
τέτοιον καιρό εκδίκηση δεν ήθελα του δώσει.
Έχετε χρόνους και καιρούς και τόπους να διαβείτε,
να τα ξεκαθαρίσετε αλλού όταν βρεθείτε.

Καραμανίτης προς Βασιλεα

Ρήγα, γιατί σου γνώρισα σπλάγχος και καλοσύνη,
ήρθα κ' εγώ και τίμησα το κάλεσμα π' εγίνει. 440
Ουδ' ώλπιζα, ουδ' εθάρρου το ο Κρητικός να λάχει

εδώ, γιατί έχω μετ' αυτόν πολλή μεγάλη αμάχη.
Κι ετύχαινε, σαν άκουσε πως είμαι δώ, να φύγει,
κι όχι ν' ανακατώνεται και μετά με να σμίγει.
Αφέντη, για να μη μου πεις ότι περίσσια σφάλλω, 445
βάνω το χέρι στ' άρματα για να με δουν τι κάνω.
Δε θέλω εγώ τέτοιο σπαθί να χαίρετ' ο εχθρός μου,
ή δώσε μου το θέλημα, ή το παίρνω μοναχός μου.

Κρητικός προς Βασιλέα

Ρήγα, 'πειδή και βάλθηκε τούτο το παλληκάρι,
όσο το γρηγορότερο τ' άρματα να μου πάρει, 450
κι απ' ότα μ' είδε κ' ήρθα εδώ, υπομονή δεν έχει,
καλεί με να μαλώσουμε για πραγμα που κατέχει
πως έχει άδικο πολύ, μ' αφού έτσι το θέλει,
να ιδούμε τούτο το σπαθί σήμερα τίνος μέλλει.
Και τιμημένα τα βαστώ σήμερα τ' άρματά μου, 455
κ' ελπίζω από δω κι εμπρός ντροπή να μη μου κάνου.

{προς Καραμανίτη}

Και αν σ' αρέσει το σπαθί και θέλεις να το πάρεις,
να πολεμήσεις διάλεξε, πεζός ή καβαλλάρης.
Εγώ δεν εφοβήθηκα ποτέ άνθρωπο κανένα,
και μ' όλο πού 'μαι ανήμπορος, δε σκιάζομαι και σένα. 460

Καραμανίτης προς Κρητικό

Ο Κρητικός κι άλλοι πολλοί να με μαλώσου ομάδι,
ετούτ' η χέρα κάνει τους να πα να βρουν τον Άδη.
Κανείς δε θέλω να μιλεί και σήμερ' ας μ' αφήσει
στα μού 'καμε ο Κρητικός να κάμω δίκαιη κρίση.
Αν είστε τρεις και τέσσεροι, όσοι κι αν είστ' ελάτε, 465
και το σπαθί οπού κρατώ κανένα δε φοβάται.
Δεν εφοβήθηκ' άνθρωπο, άνδρα θεριό κι αν γίνει,
και να μασά τα σίδερα και να τα καταπίνει.

{Καραμανίτης και Κρητικός συμπλέκονται με τα σπαθιά}

Παιδιά, θαρρώ δεν έχω πια ούτε σπαθί ούτε χέρα,
όλα μ' απαρνηθήκανε ετούτη την ημέρα. 470
Αφού και ένας Κρητικός τόση ώρα με μαλώνει,
Η χέρα μου κουράστηκε και δεν τονε σκοτώνει.

Κρητικός προς Καραμανίτη

Κοιμήσου βασιλόπουλο στου Χάρου την αγκάλη,
να πάψει πλέον η έπαρση που είχες η μεγάλη.

Δρακόκαρδος προς Ερωτόκριτο

Δύναμη έχω σαν θεριό, δράκου καρδιά να κάνεις 475
για θα σου πάρω σήμερα εσένα το στεφάνι.
Τάχα να θέλει ο Βασιλιάς; πές μου να το κατέχω,
κι από τα ψες τέτοια δουλειά έγνοια μεγάλη έχω.
Σήμερα Ερωτόκριτε τ' ολόχρυσο στεφάνι
στην κεφαλή μου θα θα τεθεί, πλέον μην αμφιβάνεις. 480
Μ' αυτό το χέρι που θωρείς και με αυτό το ξίφος,
θα ευχαριστήσω σήμερα όλο αυτό το πλήθος.

Ερωτόκριτος προς Δρακόκαρδο

Μα το κονταροκτύπημα , αδέρφι, σαν τελειώσει,
θα πάμε εις τον Βασιλιά, θέλημα να μας δώσε., 485
Κι αν είσαι ως δείχνεις δυνατός, κι αν είσαι παλληκάρι,
δείξε τη την παλληκαριά εδώ με το κοντάρι.
Εγώ σου λέω Δρακόκαρδε έπαρση έχεις μεγάλη
καί πάρε τη την κονταριά, στη δίνω στο κεφάλι.

Δρακόκαρδος

Μη με παρεξηγήσετε διά το σκοτωμό μου,
για το στεφάνι εχάθηκα, έτσι ήτανε γραφτό μου. 490

Αντρόμαχος προς Κυπρίδημο

Ό,τι έχεις Κυπρίδημε σήμερα γινομένα
δεν ντρέπομαι, δε σκιάζομαι αν δεν βαρείς κ' εμένα.
Να δει και όλος ο λαός κι Ρήγας να γνωρίσει
Ότι δε θα βρεθεί κανείς εδώ να με νικήσει.

Κυπρίδημος προς Αντρόμαχο

Αντρόμαχε αν άκουσε ποιος είμαι, πως με λέσι, 495
και πως κατέχω τ' άρματα, θαρρώ να μη σ' αρέσει.
Εμέ τα μέλη μου αδερφέ, όταν εγεννηθήκαν,
εις την κοιλιά της μάνας μου το φόβο τους αφήκαν.
Άφοβος εγεννήθηκα, κάμε να το κατέχεις,
κ' συ όπου μιλείς εδώ χαμένο κόπο έχεις. 500
Στ' άγρια βουνά εγεννήθηκα, οι λύκοι με αναστήσαν,
και με τ' αθάνατο νερό εμέναν εποτίσαν.

Τριπόλεμος {Γλυκαρέτης} προς Κρητικό

Αφέντη μου εγώ θωρώ τη νιότη πως σε σκιάζει,
κι όσοι 'ναι δώ στην αντρεία κανένας δεν μου μοιάζει.
Κι αν είναι κι όλοι κ' ήλθασι για την τιμή του Ρήγα, 505
δεν πρέπει να μανίζουνε ούτε πολλά ούτε λίγα.
Και θα γνωρίσεις σήμερα ποιος είμαι, πως με λέσι,
γιατί την πράξη μου εμέ ακόμα δεν την έχεις.
Και βάλε το καλά στο νου αν είσαι παληκάρι
και δείξε την παληκαριά εδώ με το κοντάρι. 510

Κρητικός προς Τριπόλεμο

Μα εγώ δε θέλω καυχηθεί, κάμε να το κατέχεις,
μ' ακάτεχον εμάλωσες, κ' εις τούτο δίκιο έχεις.
Μα φαίνεται κι ο μαθητής πολλές φορές κομπώνει,
και με κλεψιά και μαστοριά το δάσκαλο λαβώνει.

Σου λέω πως είσ' εγωιστής, το παλληκάρι κάνεις, 515
θα πας νεκρός στο σπίτι σου κι όχι με το στεφάνι.

Ηράκλης {Νικόστρατος} προς Δημοφάνη {Χαρίδημο}

{Σιμώνει του Χαρίδημου και λέει του: Αντρειωμένε,
ωσάν εσέ στη δύναμη άλλος εδώ δεν είναι}.
Για τούτο μετά λόγου σου η όρεξη κινά με,
να παίξω το κοντάρι μου κι ευθύς να πέσω χάμαι. 520
Εγώ δεν τό 'χω γαι ντροπή, γιατί θωρώ λιοντάρι
απάνου σ' ένα άλογο σήμερα καβαλλάρη.

(Τα όσα μου εμίλησες, με της ανδρίας τη χάρη,
μου φαίνεται πως είσαι 'σύ ψηλού δεντρού κλωνάρι,
κι από τη σήμερα κ' εμπρός θα είμαι σύντροφός σου, 525
και ότα θα με χρειαστείς θά 'μαι πάντα δικός σου)

Δημοφάνης {Χαρίδημος} προς Ηράκλη {Νικόστρατο}

Μου φαίνεται απ' τα λόγια σου και τα όμορφιά σου κάλη,
εσύ 'χεις ανδρειά πολλή και φρόνηση μεγάλη.
Και τούτα που μου μίλησες εδώ πού 'μαι φερμένος,
δίχως να τρέξω μετά 'σέ βρίσκομαι νικημένος. 530
Φίλε μου όπου κι α βρεθώ, όπου 'μαι όπου πηγαίνω,
σ' αγάπη έναν αδελφό έχεις εμπιστεμένο.

Δρακόμαχος προς Νικόστρατο {Χαρίδημο}

Μάθε λοιπό Νικόστρατε προλέγου ό,τι εγίνει,
μ' αυτούς τους άλλους πρίγκιπες δεν είν' η ώρα εκείνη.
Και γνώρισέ το το λοιπόν, έχεις να πολεμήσεις 535
με ήρωα π' αντριώτερο δεν έκαμε η φύση.
Ναι, είμαι ήρωας ξακουστός και τό 'χω σε ντροπή μου
Με σένα τον δολιότατο να σύρω το σπαθί μου.

Νικόστρατος {Χαρίδημος} προς Δρακόμαχο

Μα 'γώ δεν θέλω καυχηθεί, κάμε να το κατέχεις,
μ' ακάτεχον εμάλωσα κ' εις τούτο δίκιο έχεις. 540
Μα φαίνεται κι ο μαθητής πολλές φορές κομπώνει
Και με κλεψιά και μαστοριά το δάσκαλο λαβώνει.

Λοιπόν αφού είσαι δυνατός κι ως λέγεις παλληκάρι
πολέμησε και πρόσεξε ο χάρος μη σε πάρει.
Πάρε τη αυτή την κονταριά, στη δίνω στο κεφάλι, 545
να σου περάσει η έπαρση που έχεις η μεγάλη.

Ερωτόκριτος προς Νικόστρατο {Κυπρίδημο}

Μάθε αφέντη το φαρί δεν έχει ανθρώπου γνώση,
δε θέλει πίκρα ουδέ ντροπή σήμερα να σου δώσει.
Γρικά πως χάνεις μετά 'μέ και το ζημιό εχάθη,
τη δύναμή σου εγροίκησεν επάνω του κι εστάθη. 550
Κι αφού θωρείς και τ' άλογο φρόνιμα κι άξια κάνει,
με θέλημά σου σήμερα άφες μου το στεφάνι.

Νικόστρατος {Κυπρίδημος} προς Ερωτόκριτο

Τ' άλογο αν φοβήθηκε δε φταίει ο καβαλλάρης,
κ' εις τ' άνοστα που μίλησες την πληρωμή θα πάρεις.
Μάζεψε την αντρεία σου και δύναμη, αν έχεις, 555
και θα σε μάθω να μιλείς, διότι κακά κατέχεις.

Βασιλέας προς Ερωτόκριτο

Παιδί μου εσύ 'σαι σήμερα απ' όλους παληκάρι,
στο τρέξιμο του κονταριού έχεις μεγάλη χάρη.
Εσένα πρέπει σήμερα τον στέφανο να πάρεις
και μένεις εις τρη χώρα μας γιατί είσαι παλληκάρι. 560
Λοιπό Αρετή μου φόρεστο πάνω εις την κεφαλή του,
κι όλοι μας εχαρήκαμε τη νίκη τη δική του.

Ρήγισσα προς Κρητικό {Χαρίδημο}

Παιδί μου που ήρθες σήμερα τη νίκη για να πάρεις,
κ' εσύ εστάθεις νικητής κι έχεις μεγάλη χάρη,
γι αυτό σε σένα πρέπει ο ανθός, για τούτο τον επαίρνεις 565
και με τιμή στις χώρες σου και μ' έπαινο πηγαίνεις.

Αρετούσα προς Νένα

Νένα μου μια από τες πολλές, Νένα τον κόσμο χάνω,
γιατί έβαλα ένα λογισμό να πέσω να πεθάνω,
Ή τώρα ο Ερωτόκριτος τα πάθη μου ν' ακούσει,
και ταχτικά τα χείλη μου μιαν ώρα να του πούσι. 570

Νένα προς Αρετούσα

Παιδί μου, τί έπαθες εσύ και τί αφορμή 'ναι κείνη
Που πλήθυνε τον πόνο σου, κι έτοιμας λογής εγίνει;
γιατ' είδες τον Ρωτόκριτο στ' άλογο καβαλλάρη
κ' εσεΐσται κ' ελυγίστηκε πρέπει για να σε πάρει;
Ν' αντρειευτείς όσο μπορείς, μόνη σου βοηθήσου,
και τη φιλιά του Ρώκριτου, κυρά μου, απαρνήσου. 575

Αρετούσα προς Νένα

Νένα μου όσα κι α μου λές, φρόνιμα δασκαλεύεις,
μα εγώ η φτωχή ξελησμονώ ό,τι κι α μ' ορμηνεύεις.
Νένα, λογιάζω και θωρώ πως με το θέλημά μου
βάνω τα ξύλα στη φωτιά και καίω την καρδιά μου. 580
Και αν του Ερωτόκριτου μια ώρα δε μιλήσω,
ή πνίγομαι, ή σφάζομαι, ή πλέον δε θα ζήσω.

Νένα προς Αρετούσα

Σαν του μιλήσεις και του πεις της ερωτιάς τα πάθη,
η ομορφιά σου ασχήμισε και το κορμί σου εχάθει.
Μα εσύ, κυρά μου, περπατείς σε μπερδεμένη στράτα,
κ' έχεις πολέμους κ' έχθηρες τα λογικά γεμάτα. 585

Αρετούσα προς Νένα

Δε θέλω τίποτε απ' αυτόν, να του μιλήσω μόνο
με φτάνει, και τον πόνο μου ευθύς τον ημερώνω.

(διακοπή 3)

Πεζόστρατος προς Ερωτόκριτο

Άκουσον μια ἴπό τις πολλές, Ερωτόκριτε παιδί μου,
Θωρώ πως αδυνάτισες και σε πονεί η ψυχή μου. 590
Πες μου το α θες να παντρευτείς, το γάμο να μιλήσω,
και να σου πάρω όποιαν θες, να σε καλοκαρδίσω.

Ερωτόκριτος προς πατέρα του

Άκουσον μου πατέρα μου, α θέλεις να με γειάνεις,
βοήθα με σ' ό,τι σου πω, ή γρήγορα με χάνεις. 595
Ορέγουμαι να παντρευτώ με μία που μου αρέσει,
που οι ομορφιές της την καρδιά πολύ συχνά με καίσι.

Πεζόστρατος προς Ερωτόκριτο

Απολογίσου σπλαχνικά, λέγε Ερωτόκριτέ μου,
τούτο που μου ἴπες σήμερα χαρά πολλή εδωκέ μου.
Πές σε ποιο τόπο ἴρέγεται συμπεθεριό να κάμω 600
και να μιλήσω σπλαχνικά τον ιδικό σου γάμο.

Ερωτόκριτος προς πατέρα του

Κύρη, ετούτα που μιλώ, παρακαλώ κι α σφάλλω,
συμπάθησέ με και καημό έχω πολύ μεγάλο.
Δεν είμαι ἴγω που τα μιλώ, άλλος μου τ' ὀρμηγεύει,
ἴκείνος που την καρδιά μου πληγώνει και τοξεύει.

Πεζόστρατος προς Ερωτόκριτο

ἴελεγα νά ἴσαι φρόνιμος, έλεγα να κατέχεις, 605
μα σε θωρώ μηδέ μυαλό, μηδέ και γνώση έχεις.
Κι αν πάει ο λόγος παραμπρός κι ο Βασιλιάς τ' ακούσει,
Μεγάλες κακορριζικές έχου να μασε βρούσι.
Διώξε αυτούς τους λογισμούς, γιέ μου παρακαλώσε, 610
ή πιάσε με το χέρι σου και θάνατό μου δώσε.
Μη θες να καταφρονηθώ τώρα στα γηρατειά μου,
και να με φυλακίσουνε, να χάσω την αξιά μου.

Ερωτόκριτος προς πατέρα του

Εγώ έλεγα πατέρα μου τα λόγια ότα ακούσεις,
πως ήθελε το συμβαστείς το γάμο να μιλήσεις. 615
Λοιπό γονή μου α δειλιάς, δίκιο μεγάλο έχεις,
της νιότης τα καμώματα στο γέρας δεν κατέχεις.
Και δώσμου σε παρακαλώ με σπλάχνος την ευχή σου,
κ' ύστερα μη με τάξεις πια για τέκνο, για παιδί σου.

Πεζόστρατος προς Ερωτόκριτο

Εβάλθηκα με σένανε το δεν πρέπει να κάμω,
και να γινώ προξενητής στον αμοιαστό σου γάμο. 620
Κι α με μανίσει ο Βασιλιάς, ως του φανεί ας το πιάσει,
και τη ζωή δεν τη ψηφά άνθρωπος σα γεράσει.
Θα πάρω την απόφαση με τόλμη να κινήσω
και το Μεγαλειότατο να πάω να προσκυνήσω.

Πεζόστρατος προς Ρήγα

Αφέντη μου σας προσκυνώ, ήρθα να σας πω κάτι, 625
πρώτα συγγνώμη σας ζητώ απ' όλους στο παλάτι.
Στους παλαιούς καιρούς, πού ησαν μεγάλοι άνθρωποι,
τα πλούτη, τα βασίλεια εκραζόντανε κόποι,
γιατί τιμούσανε πολύ της αρετής τη χάρη,
παρά τις χώρες κι αφεντιές, τα πλούτη, το λογάρι. 630
Κ' εσμίγανε τα τέκνα τους οι αφέντες οι μεγάλοι,
με τους μικρούς που είχανε γνώση, αντρεία και κάλλη.
Λοιπό Μεγαλειότατε, άκουσε το σκοπό μου,
ήρθα εδώ προξενητής, εγώ για τον υιό μου.
Την Αρετή την κόρη σου, ο γιος μου τηνε θέλει 635
να του τη δώσεις σύζυγο και μη πολυβαραίνεις.

Ρήγας προς Πεζόστρατο

Πώς εβουλήθεις κ' είπες το, λωλέ μισαφορμάρη,
γυναίκα του ο Ρώκριτος την Αρετή να πάρει;
Φύγε το γληγορότερο και πλιο σου μην πατήσεις 640
εις την αυλή του παλατιού και κακοθανατίσεις.
Γιατί σε βλέπω ανήμπορο, γι αυτό δε σ' εξορίζω,
μα ο γιος σου μην πατήσει πλιο στους τόπους οπ' ορίζω.

Τέσσερες μέρες μοναχά του δίνω να μισέψει,
σε άλλους τόπους να διαβεί και να μην επιστρέψει.

Πεζόστρατος προς Ερωτόκριτο

Παιδί μου δε σου τό 'λεγα εγώ για να σχολάσεις 645
το λογισμόν οπού 'βαλες κι άλλη βουλή να πιάσεις.
Κ' εις τούτο τόσο δεν πονώ, μα συ να μου μακρύνεις,
να περπατείς στην ξενητειά, ολότυφλο μ' αφήνεις.
Και πότε να σε καρτερώ, πότε να σ' αναμένω,
οπού 'μαι γέροντας πολύ και γρήγορα πεθαίνω. 650
Πώς να φανεί της μάνας σου τώρα στα γερατειά της,
καθώς την εκατάντησες, που φεύγει η συντροφιά της.
Που την ελπίδα της σ' εσέ είχεν ακουμπισμένη,
τώρα μισεύεις από δω, κουφή, ζουρλή απομένει.
Τέσσερες μέρες μοναχά μου 'δωκε ν' αναμένεις, 655
κ' ύστερα στην ξενητειά, πολύ μακρία να πηαίνεις.
Εις λόγος είναι παλαιός κι αληθινό τον κρίνω,
όποιος ακούει το παιδί γίνεται σαν εκείνο.

Ερωτόκριτος προς πατέρα του

Πατέρα μου μη δειλιάς, μην τρέμεις, μη φοβάσαι,
αυτά που σου είπε ο Βασιλιάς μη στέκεις κι αφουγκράσε. 660
Η μάνιτα του Βασιλιά είναι δίχως θεμέλιο,
με τον καιρό τα κλάματα σχολάζουν, φέρνουν γέλιο.
Πατέρα μην πικραίνεσαι και πάω να μακρύνω,
Για να σχολάσει ο Βασιλιάς το λογισμόν εκείνο.

Αρετούσα προς πατέρα της

Πατέρα μου τί κάθεσαι και είσαι πικραμένος, 665
βαρύκαρδος και μοναχός κι αποσυνεφιασμένος;

Ρήγας προς Αρετούσα

Γροίκησε μιαν αποκοτιά κι αδιαντροπιά μεγάλη,
του Πεζοστράτου του λωλού, που 'ρθε ν' αναφιβάλει.
Για τον υιόν του προξενειά άφοβα να μιλήσει,
να μη δειλιάσει, να ντραπεί, παρά ν' αποκοτήσει. 670
Μα ένας γέρος πελελός που θέλησε να δράμει,

να βουληθεί με βασιλιά συμπεθεριό να κάμει.
Γρήγορα σε παντρεύω 'γω με ρήγα θυγατέρα,
εχτές αργά την προξενειά τη νύχτα μας εφέρα.
Τούτό 'ναι τ' αρχοντόπουλο που το Βυζάντι' ορίζει, 675
και ο καθείς τον επαινά, οπού τονε γνωρίζει.

Νένα προς Αρετούσα

Άκουσε θυγατέρα μου, 'πειδή ο καιρός δε σιάζει,
κι ο κύρης σου για παντρεία μ' άλλο σε λογαριάζει,
άφες τον Ερωτόκριτο, διώξε την έγνοια τούτη, 680
να μπεις κυρά στις αφεντιές και στα μεγάλα πλούτη.
Διάλεξε πλούτη κι αφεντιές και μη ψηφάς τα λίγα,
κι αφήνεις ένα δουλευτή και παίρνεις ένα ρήγα.

Αρετούσα προς Νένα

Νένα το γράμμα στην καρδιά είναι δίχως μελάνι
και δεν μπορεί πια να σβηστεί, παρ' όταν αποθάνει.
Εταξα τ' Ερωτόκριτου ταίρι για να τον κάμω, 685
και χίλια χρόνια κι α διαβούν, μ' άλλο δε θέλω γάμο.

Ερωτόκριτος προς Αρετούσα

Τά 'μαθες Αρετούσα μου τα θλιβερά μαντάτα,
ο κύρης σου με ξόρισε στις ξενητειάς τη στράτα.
Τέσσερες μέρες μοναχά μου 'δωκε ν' αναμένω, 690
κ' έπειτα να ξενητευτώ, πολύ μακριά να πηαίνω.
Και πως να σ' αποχωριστώ, και πως να σου μακρύνω,
που μία ώρα δίχως σου δεν ημπορώ να μείνω.
Μια χάρη μόνο σου ζητώ, κ' εκείνη θέλω μόνο,
και μετά κείνη ολόχαρος τη ζήση μου τελειώνω.
Την ώρα π' αρραβωνιαστείς, να βαριαναστενάξεις, 695
κι όταν σα νύφη στολιστείς, σαν παντρεμένει αλλάξεις,
Ν' αναδακρύσεις και να πεις, Ρωτόκριτε καημένε,
τα σου 'ταξα λησμόνησα, τό ' θέλες πια δεν ένα.

Αρετούσα προς Ερωτόκριτο

Ο κύρης μου κι α βουληθεί και θε να με παντρέψει,
και δω πως γάμο 'ρέγεται και το γαμπρό γυρέψει, 700

κάλλιο θανάτους εκατό την ώρα θέλω πάρει,
άλλος παρ' ο Ερωτόκριτος γυναίκα να με πάρει.
Να πάρει το {δακτυλίδι} και βάλει το εις το δεξιό σου χέρι,
σημάδι πως όσο θα να ζω θά 'σαι δικό μου ταίρι.

Ερωτόκριτος προς Αρετούσα

Καλώς το πιασε η χέρα μου το μαρμαρένιο χέρι, 705
τούτο π' ελπίδα μου 'δωσε πως θα σε κάμω ταίρι.
Τα μέλη μου ψυχορραγούν , η δύναμή μου εχάθει,
Και πλιότερο πικραίνομαι για τα δικά σου πάθη.
Δώσε μου το χεράκι σου να σ' αποχαιρετήσω,
κι αφού θέλει ο κύρης σου, μακριά 'πο σε ας ζήσω. 710

Αρετούσα ((μόνη)

Ω, ριζικό ακατάστατο, υπομονή δεν έχεις,
εις το καλό κ' εις το κακό περιπατείς και τρέχεις.
Ρήγησσα τέκνο μ' έκανε να κρίνω να ορίζω,
και κακομοίρα σαν κ' εμέ καμιά άλλη δε γνωρίζω.
Ας είχα γεννηθεί φτωχή, φτωχό νάχ' αγαπήσει 715
κι ουχί σε τέτοια βάσανα, κι ουχί σε τέτοια κρίση.

Ερωτόκριτος προς Πολύδωρο

Πολύδωρε, απόμεινε κι άφες με μοναχό μου,
να περπατώ στην ξενητεία, να κλαίω το ριζικό μου.
Και γράφε μου συχνά συχνά , κλεφτάτα να μαθαίνω
Πώς βρίσκεται η Αρετή, στα ξένα που θα μένω. 720

Πολύδωρος προς Ερωτόκριτο

Εγώ φίλε δεν ήθελα να υπάγεις εις τα ξένα,
ουδέ μακριά να ξοριστείς ποτέ χωρίς εμένα.
Μ' αφού τ' ορίζεις και το θες, στη χώρα ας απομείνω,
να σ' αλαφρώνω με γραφές τον λογισμόν εκείνο. 725
Και κατά πως τα πράγματα αλλάσσουν και περνούσι,
τα γράμματά μου θά 'ρχονται να σου το μολογούσι.
Σύρε και μη πικραίνεσαι, θάρρος καλό να κάνεις,
μη βάνεις λογισμούς κακούς κι άδικα να πεθάνεις.
Με τον καιρό οι δυσκολιές ελπίζω να τελειώσουν,
να πάψουνε οι ταραχές και τ' άγρια να μερώσουν. 730

Ερωτόκριτος προς γονείς του

Φεύγω γονείς μου ακριβοί, κι έλα να σας φιλήσω,
και να μην πικραινόσαστε, σε λίγο θά 'μαι πίσω.
Η μάνιτα του Βασιλιά ελπίζω να περάσει,
θα γίνουν τα πικρά γλυκά κ' η γνώμη θ' αλλάξει.
Και αν το φέρουν οι καιροί που 'ναι στη ζήση επάνω, 735
και τελειωθούν οι χρόνοι μοι μου στα ξένα και πεθάνω,
βάλετε στο ποδάρι μου νά 'ναι στη συντροφιά σας,
τον φίλο μου, να τόν 'χετε θάρρος στα γερατειά σας.

Πεζοστρατήνα

Ωιμένα Ερωτόκριτε, ωιμέ παρηγοριά μου,
τί συφορά που μ' έβρηκε τώρα στα γερατειά μου. 740
Μητέρες όσες είστε 'δω και έχετε παιδιά,
γνωρίζετε τον πόνο μου, που έχω στην καρδιά.
Μη με παρεξηγήσετε, ό,τι κι αν αγροικείστε,
με κάνει ο πόνος ο πολός και να με συμπαθείστε.
Πώς να βαστάξω η άμοιρη τον πόνο της καρδιάς μου, 745
πού 'φυγε το παιδάκι μου μεσ' απ' την αγκαλιά μου.
Άστρα μη το βαστάξετε, Ήλιε σημάδι δείξε,
σε τέτοιο αφέντη άδικο αστροπελέκι ρίξε.
Αστροπελέκι και φωτιά να ρίξεις να τον κάψει,
π' έδιωξε το παιδάκι μου να περπατεί στα δάση. 750

Πεζόστρατος προς Ερωτόκριτο

{κενό}

Ποιητής

Από τους τόπους του Ρηγός εβάλθει να μακρύνει,
νά 'βρει άλλα μέρη αδιάβατα, σ' εκείνα ν' απομείνει.
Λόγια με πολύ καημό και λύπηση γεμάτα
έλεγε ο Ερωτόκριτος πηγαίνοντας στη στράτα.
Στον Πεζοστράτη ας έρθωμε, που ως είδε τον υιόν του 755
κ'εμίσεψε, σκοτείνιασε το φως των οματιών του.
τα παρεθύρια εκάρφωσε, τις πόρτες μανταλώνει,
έδιωξε και τους φίλους του, τους δούλους του μαλώνει.
και πια δεν είχε όρεξη να βγει έξω του σπιτιού του,
σα θάνατος του φάνηκε ο μισεμός του γιου του. 760

Κι αφού οι γνώμες του πατρός τέτοιας λογής εκάνα,
λογιάσετε τι έκανε η κακομοίρα η μάνα.

(Διακοπή 4)

Ποιητής

Ο Ρήγας τώρα έβαλε σκοπό μέσα στο νου του,
ταίρι το γρηγορότερο να δώσει του παιδιού του.
Συμβούλιο με τη Ρήγισσα δίδουν την ώρα εκείνη, 765
και λένε για την Αρετή ετούτο που εγίνει.

Ρήγισσα προς Ρήγα

Και τα συχνά αποφτειάσματα της Αρετής Ηράκλη,
δεν τά 'χω νά 'ναι για καλό, κι ο λογισμός μου εχάθει.
Τα ρούχα π' ο Ερωτόκριτος άλλαξε κάθε μέρα,
μια κοπελίτς' αμάθητη σε λογισμό εφέρα. 770
Γιατί 'ναι όμορφος πολύ, άξιος και παλληκάρι,
για τούτο και η Αρετή πιάστηκε σαν το ψάρι.

Ρήγας προς Αρτέμη

Για άκουσε Αρτέμη μου, αυτά που μου 'πες τώρα
μες στο μυαλό μου έρχονται κ' εμένα κάθε ώρα.
Λοιπόν απ' το Βυζάντιο, τον ρήγα το μεγάλο, 775
μου στείλανε συμπεθεριό να κάμω δίχως άλλο.

Ρήγας προς Αρετούσα

Άσκουσε θυγατέρα μου, από την ώρα εκείνη
που φανερώθηκες στη γη, η έγνοια σου με κρίνει.
Σήμερα με τη μάνα σου πολλή χαρά επήρα,
γιατί θωρούμε και οι δυο πως είσαι καλομοίρα, 780
'πειδή από το Βυζάντιο, το ρήγα το μεγάλο,
συμπεθεριό μου μήνυσαν να κάμω δίχως άλλο.
Να πάρεις θυγατέρα μου άντρα σου τον υιόν του,
και ν' αφεντεύετε κ' οι δυο τα πλούτη και το βιός του.

Αρετούσα προς γονείς της

Γονείς μου που με σπείρατε κι από τα κοκκαλά σας 785
Επήρα κι απ' το αίμα σας κι από την αναπνιά σας,
κι ώρα λιγάκι κι αν διαβεί, λιγάκι κι αν περάσει
να μη σας δω, τρέμει η καρδιά και το κορμί σπαράσσει.
Το πράγμα ειν' ανημπόρετο και πως να το θελήσω,
τέτοιους γονέους ακριβούς οπίσω μου ν' αφήσω. 790
Κ' ερρίζωσεν ο λογισμός ετούτος στην καρδιά μου,
να μην σας αποχωριστώ, κομμάτια κι α με κάμου.
Η σμίξη που 'ναι στανική, οι φρόνιμοι λογιάζου,
μάχη κρυφή, βάρος πολύ κ' έχθηρητα τηνε κράζου.

Ρήγας προς Αρετούσα

Και τί 'ναι αυτά οπού μιλείς πίκουλη θυγατέρα, 795
τόσο εγίνεις σπλαχνική ετούτη την ημέρα;
Πατέρα και μητέρα σου τι τόσο τους λυπάσαι,
παμπόνηρη, τι είν' αυτά σήμερα που διηγάσαι;
Αν δε φοβόμουν τ' ουρανού την σήμερα, 800
θα σου 'χα δώσει θάνατο, κακή μου θυγατέρα.

Αρετούσα προς Ρήγα

Πατέρα μου δεν έβαλα στο νου πράγμα κανένα,
μηδ' άπρεπο, μηδ' άμοιαστο να μη σ' αρέσει εσένα.
Πολλά με κατηγορήσες, πατέρα να κατέχεις,
μ' εκείνα που μου μιλήσες κρίμα μεγάλο έχεις. 805
Ακόμη μες στο στόμα μου είν' τω βυζιών το γάλα,
και λογισμό δεν έβαλα σε πράγματα μεγάλα.
Εγώ δε θέλω πει το ναι, κι αν ζήσω χίλιους χρόνους,
να παντρευτώ στην ξενητεία κι ας πολεμώ τους πόνους.

Ρήγας προς Αρετούσα

Τέκνο κακό και πίκουλο και πονηριές γεμάτο, 810
γροίκησε κι άκουσε καλά το σημερινό μαντάτο.
Ή διώξε τους τους λογισμούς, κείνους που σε προδίδου,
ή θάνατον αλύπητο τα χέρια μου σου δίδου.
Στρατιώτες τρέχτε γρήγορα, πάρτε τη δια της βίας
και βάλτε τη στη φυλακή, για νά 'χει τυραννία.

Αρετούσα προς Ρήγα

Κύρη, σ' αυτή τη φυλακή που μπαίνουν όσοι εφταίξα, 815
αν είναι και πιο σκοτεινή, βάλε με παραμέσα.
Ουδέ φλακή ουδέ σίδερα, ουδ' εκατό θανάτοι
θέλουσι καμει να με πας για νύφη στο παλάτι.
Κι όσα κριτήρια βρίσκονται δώσε τα στο κορμί μου,
κι ας τάξω πως δε μ' έσπειρες και τέκνο σου δεν είμου. 820

Υπασπιστής προς Νένα

Εάν πιστεύεις στο Θεό και θες δικαιοσύνη,
στο Βασιλέα πήαινε, κ' εσύ κυρά Φροσύνη.
ΙΚέτευτον όσον ημπορείς τη γνώμη να γυρίσει,
και της καημένης Αρετής ζωή να της χαρίσει.

Φροσύνη προς Ρήγα

Τα δάκρυα αν έχου λύπηση, τα παρακάλια τόπο, 825
κι αν αφουγκρούνται οι βασιλείς και των φτωχών ανθρώπω,
λυπήσου κι αφουγκράσου με τη σκλάβα του σπιτιού σου
και μυστική βλεπάτορα και νένα του παιδιού σου.
Συγχώρησον την Αρετή, κακό να μη τη βλάψει,
και ο δικός μου θάνατος τη μάνιτά σου ας πάψει. 830

Ρήγας προς Φροσύνη

Φύγε, γκρεμίσου από 'δω Νένα καταραμένη,
η θυγατέρα μου από σε είναι δασκαλεμένη.
Η μία κόβει το πανί και η άλλη το τρουπώνει,
η μία κάνει το κακό κ' η άλλη στη γη το χώνει.
Μη μου μιλείς και σώπασε, κ' εμπάτε μέσ' αντάμη, 835
μην ό,τι πρέπει εις εσάς ετούτη η χέρα κάμει.
Μέσα έμπα γρήγορα κ' εσύ, να στέκεις μετά τούτη,
και δίδω σας να ορίζετε της φυλακής τα πλούτη.

Νένα προς Αρετούσα

Επήγα Αρετούσα μου, πολλά τού 'πα για σένα,
κι αμέσως με διέταξε στη φυλακή κ' εμένα. 840

Εσύ λοιπόν απ' τον έρωτα και 'γω απ' τα παρακάλια,
μας βάλανε στη φυλακή, σαν δύο παλληκάρια.

Αρετούσα (μόνη της)

Αφήνω γεια στ' ανάκτορα και στου λαού το πλήθος,
μέσα στη μαύρη φυλακή εκεί θα πάω να ζήσω.
Άνοιξε μαύρη φυλακή, πού 'χεις φωτιά ανάψει, 845
και δέξου το κορμάκι μου, αλύπητα να κάψεις.

Υπασπιστής

Ω, Ήλιε, στάσου, μην εβγείς ετούτη την ημέρα,
Όπου προφυλακίζεται του Ρήγα η θυγατέρα.
Ο Βασιλέας έκαμε μεγάλη αδικία,
Όπου την προφυλάκισε χωρίς καμία αιτία. 850

(Διακοπή)

Ποιητής

Τι φέρνου οι χρόνοι κ' οι καιροί, που κατατάσου λίγα,
σε μάχη επιάσκει ο Βασιλιάμε της Βλαχιάς το ρήγα.
Ο βασιλέας της Βλαχιάς δε στέκει ν' αναμένει,
Στρατόν εμάζωξε πολύ κ' εις την Αθήνα μπαίνει. 855
Σαν τό 'μαθε ο Ερωτόκριτος και στέκει και λογιάζει,
η αγάπη που 'χει τση Αρετής να πάει τονε βιαζει.
Τούτο το λογισμό 'βαλε, μα πρώτα να μαυρίσει
το πρόσωπο κι ουδέ κανείς να μην τονε γνωρίσει.
Μαύρος εφάνει μιαν αυγή στου Ηράκλη το φουσάτο, 860
μεγάλη δύναμη έδωσε, που βρίσκετο άνω κάτω.
Εσκοτόνε στη μια μεριά, επλήγωνε στην άλλη,
Και τα φουσάτα της Βλαχιάς τα 'πιασε ανεμοζάλη.
Τούτος ο ξένος γλύτωσε των Αθηνών τ' ασκέρι,
Κι ο Βασιλέας ο άμοιρος ποιος είναι δεν το ξέρει.
Τότε σχολάσα οι σκοτωμοί για κείνηνε την ώρα, 865
και καθ' εχθρός ανάπαυση παίρνει μέσα στη χώρα.
Ο Ρήγας τώρα έκραξε τον ξένο και σημώνει,
και σπλαχνικά του μίλησε, μιλώντας αναδακρυνώνει.

Ρήγας προς Ξένο {Ερωτόκριτο}

Ξένε μου που μ' εγλύτωσες, που πεθαμένος είμου,
και συ μου την εχάρησες σήμερα τη ζωή μου. 870
Και επειδή από σένανε τέτοιο καλό γνωρίζω,
θέλω και να μοιράσουμε τις χώρες οπ' ορίζω.
Και νά 'σαι πάντα μετά με, και ότα ξεψυχήσω,
τέκνο και κληρονόμο μου σε όλα θα σ' αφήσω.

Ερωτόκριτος προς Ρήγα

Αφέντη, τα ρηγάτα σου κράτηστα μετά σένα, 875
και χρέος κανένα σήμερα δεν έχεις μετά μένα.
Αν ήρθα κ' επολέμησα για σε και για τη χώρα,
τό 'καμα για το δίκιο σου, όχι να πάρω δώρα.

Βασιλιάς Βλάχος {προς συμβουλάτορα}

Πάρε το συμβουλάτορα να πας στο Βασιλέα,
να τελειώσει ο πόλεμος ετούτη την ημέρα, 880
να βάλουμε ένα ο καθείς, ν' αρχίσει μία μάχη,
κι όποιος θα μένει νικητής σκλάβο τον άλλο νά 'χει.
Και είμαι πλήρης βέβαιος, κανείς μην αμφιβάλει,
ο ανηψιός μου ο Άριστος του παίρνει το κεφάλι.

Συμβουλάτορας προς Ρήγα

Πάρε Μεγαλειότατε το έγγραφο που σου φέρνω, 885
από το βασιλέα μου είμαι αποστερμένος.
Να βάλετε έναν ο καθείς, να πάψουν οι πολέμοι,
να πάψουνε οι σκοτωμοί, αυτό πρέπει να γένει.

Ρήγας προς συμβουλάτορες

Ακούστε συμβουλάτορες ετούτη την ημέρα,
μαντάτο από το βασιλιά πολύ κακό μου 'φέρα. 890
Οπού με βάνει εις λογισμό και σε μεγάλη ζάλη,
γιατί ετούτη η δουλειά είναι πολλή μεγάλη.
Τη διαφορά που έχουμε, να γίνει άλλη κρίση,

να βάλουμε έναν ο καθείς να την αποφασίσει.
Κ' εδώ σε μας ποιος βρίσκεται, σε ποιον έχουμε ελπίδα, 895
που επροχτές στον πόλεμο μικρούς μεγάλους είδα.

Συμβουλάτορας Φρονίστας προς Ρήγα

Άκουσε αφέντη, λαμπερή για μας χαράζει μέρα,
αφού και τέτοιο εύμορφο μαντάτο μας εφέρα.
Και για αντρειωμένο γνοιάζεσαι, και στέκεις και λογιάζεις,
συμπάθησέ με Ρήγα μου, δεν ξέρω τίνος μοιάζεις. 900
Θέλεις και άλλη δύναμη, θέλεις και άλλη χάρη,
ωσάν το ξένο το θεριό, τ' άφοβο παλληκάρι;
Του Βλάχου μάχη και κακιά κ' έχθρα μεγάλη έχει,
απάνω του να εκδικηθεί γυρεύει και ξετρέχει.

Ρήγας προς Φρονίστα

Ποιος έχει γλώσσα να το πει το σημερινό μαντάτο, 905
Πό 'χει πληγές και αίματα το σώμα του γιομάτο;
Και δεν αρκεί όσα έκαμε τούτο το παλληκάρι
για μας, που μας βοήθησε χωρίς μισθό να πάρει;
Δε φτάνει που μας γλύτωσε απ' της σφαγής την ώρα,
όπου επροχτές αν έλειπε, εγώ δε ζούσα τώρα; 910

Συμβουλάτορας προς Ρήγα

Εγώ στον ξένο θα διαβώ, να 'ρθεί να του μιλήσεις,
Και είμαι υπερβέβαιος ότι θ' αποφασίσει.

Συμβουλάτορας προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Για άκουσε, ω ξένε μου, ετούτη την ημέρα,
από το ρήγα της Βλαχιάς έγγραφο μας εφέρα.
Ο Βλάχος αποφάσισε να γίνει μία μάχη, 915
και όποιος μείνει νικητής σκλάβο τον άλλο να 'χει.
Κ' εμείς οι συμβουλάτορες είπαμε για εσένα,
μα ο Βασιλιάς δε δέχθηκε μη σκοτωθείς στα ξένα.
Κι αν έχεις ευχαρίστηση και θες να πολεμήσεις,
πήγαινε εις το Βασιλιά κ' εσύ να του μιλήσεις. 920

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Ρήγα

Ω, βασιλεύ και κύριε, μη πλέο συλλογείσαι,
μη δειλιάς, μη θλίβεσαι και μη στενοχωρείσαι.
Και μήνυσε εις τον εχθρόν χωρίς αργοπορεία,
πως έκαμες απόφαση για τη μονομαχία.
Εμένα δε α με θωρείς ως δούλον ιδικό σου,
σε μένα αποφάσισε τη μάχη για καλό σου.

925

Ρήγας προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Αφού το αποφάσισες ξένε να πολεμήσεις,
Το βασιλέα της Βλαχιάς πρέπει να να τον νικήσεις.

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Ρήγα

Άκου Μεγαλειότατε, γρήγορα μην αργήσεις
απόφαση τ' άλλου ρηγός γρήγορα να μηνύσεις.
Και φαίνεται μου, και θωρώ τη νίκη από τώρα,
κ' ελευθερλώνεται ο λαός κι από τα πάθη η χώρα.

930

Ρήγας προς συμβουλάτορες

Ελάτε συμβουλάτορες, σύρτε στο Βασιλέα
να τελειώσει ο πόλεμος ετούτη την ημέρα.
Κ' εμείς τον ξένο έχουμε για να μονομαχήσει,
και είμαι υπερβέβαιος ότι θα τον νικήσει.

935

Συμβουλάτορας προς Βλάχο

Λοιπόν Μεγαλειότατε ο ρήγας μας edέχτει,
να βάλετε τα δυο κορμιά, η μάχη να τελέψει.

Βασιλιάς Βλάχος {προς Άριστο}

Αφού έμελλε, ω Άριστε, συ να μονομαχήσεις,
το βασιλέα των Αθηνών πρέπει να τον νικήσεις. 940
Διάλεξε απ' όλα τ' άρματα, άλογο και κοντάρι,
το θάνατο πολέμησε, πρόσεξε μη σε πάρει.

Άριστος προς Βλάχο

Εγώ σου το υπόσχομαι ότι θα τον νικήσω
και νικητής εις τη Βλαχιά οπίσω θα γυρίσω.
Τα δυο μου χέρια να κοπούν, με πρώτη α δεν το ρίζω, 945
πως πολεμάει ο Άριστος σήμερα θα το δείξω.

Άριστος προς Ερωτόκριτο

Άριστος ονομάζομαι, πατρίς μου η Βλαχία,
υιός εκείνου που κρατεί του κόσμου τα ηνία.
Υψηλοτάτου γέννημα, υιός ισχυροτάτου,
να σ' αφαιρέσω είμαι έτοιμος το αίμα της καρδιάς σου. 950
Έτοιμος είσαι ξένη μου ή φόβος σε κατέχει,
διότι από τις φλέβες μου τ' αίμα του θάρρους τρέχει.
Και για ντροπή μου το κρατώ, να σου το μολογήσω,
τόση ώρα να σε πολεμώ και να μη σε νικήσω.
Μάζεψε την αντρεία σου, βάλε τη δυναμή σου, 955
κ' εγώ σου λέγω σήμερα παίρνω την κεφαλή σου.

Ερωτόκριτος προς Άριστο

Μη βιαστείς λίγο Άριστε, κ' η μέρα πρι βραδιάσει,
ένας μας θέλει σκοτωθεί κι ο ρήγας του θα χάσει.
Κι ακόμη ο ήλιος είν' ψηλά, και πρι να χαμηλώσει
ή αυτό ή τούτο το σπαθί το τέλος θέλει δώσει. 960
Τα λόγια παίρνου οι άνεμοι κ' οι μαχαιριές τα στήθη,
και παλληκάρι γίνεται εκείνος που τις ρίχνει.
Φοβέρες δε χρειάζονται, ούτε και φλυαρίες,
παρά αν είσαι όπως λες, βάρει ξιφομαχίες,
Για να μας δει εδώ ο λαός που είναι μαζεμένος, 965
ποιός θα είναι ο νικητής και ποίος ο νικημένος.
Σου λέγω ότι έφτασε η ώρα να παραδώσεις,
κι απολογία στο βασιλιά δε θα μπορείς να δώσεις.
Εσύ κοιμήσου σήμερα κ' εμείς εδώ νικούμε,

έχετε πίκρες στη Βλαχιά κ' εμείς εδώ ας χαρούμε.. 970

Βασιλιάς Βλάχος

Πως έμελλε να σκοτωθείς Άριστε για εμένα,
νά 'θελα δώσει του ρηγός τα μού 'χε ζητημένα.
Οπού 'ναι ο Νότος κι ο Βορράς, Ανατολή και Δύση,
δεν τον ευρίσκω κι άλλον πια δεν έβγαλε η φύση.
Όλα τα φτιάχνουν οι καιροί κι όλα τα κατατάσσου, 975
ταχειά κερδίζουνε οι πολλοί σήμερα ό,τι χάσου,
μα ο θάνατός σου καλογιέ, πόνο πολύ μου φέρνει,
κι ό,τι μου πήρε ο θάνατος πια δε μου το γιαγέρνει.
Άριστε πως τον άφησες το Χάρο να νικήσει,
η ομορφιά σου πως να μπει στον Άδη ν' ασχημίσει; 980
Και μη μου παραπονεθεί με βάρος η ψυχή σου,
οπού σε τέτοιο κίντυνο έβαλα το κορμί σου.
Ανάθεμά τη τη βουλή, που μού 'πε να κινήσω
με τα φουστάτα απ' τη Βλαχιά να 'ρθω να πολεμήσω.
Έχασα χώρες και χωριά και σε σκλαβια λογούμαι, 985
τούτα δε με βαραίνουσι, τούτα δε τα λυπούμαι.
Κι αφού ξέρω το σπίτι σου και που 'ναι οι συγγενείς σου,
θα συνοδέψω ως εκεί, να κάμω την ταφή σου.

Ρήγας προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Πες μου παιδί μου να χαρείς και νά 'χεις την υγείά σου,
ποίο είναι το σπίτι σου να μάθω τ' όνομά σου. 990

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Ρήγα

Αφέντη μου, που με ρωτάς, μάθε το πως με λένε
Κρητίδη, και στο σπίτι μου από καιρό με κλαίνε.
Μη θέλεις άλλα να σου πω ετούτηνε την ώρα,
θέλω σου πει άλλη φορά πως βρέθηκα στη χώρα.

Ρήγας προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Παιδί μου εσένα πρόποννε οι χώρες όπ' ορίζω, 995

γιατί το πράγμα και ζωή από λόγου σου γνωρίζω.
Κι από τη σήμερο κι εμπρός κι από την ώρα τούτη,
Δικές σου νά 'ναι οι αφεντιές, οι χώρες και τα πλούτη.
Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Ρήγα

Άκου Μεγαλειότατε, οι χώρες κι αφεντιές σου,
ως ήταν πρώτα κι όριζες, ας είν' πάλι δικές σου. 1000
Εγώ από τούτα δε ζητώ, μία χάρη θέλω μόνο,
κι ώστε να ζω και βρίσκουμαι θα σου τηνε πληρώνω.
Γνωρίζω πως στη φυλακή βρίσκεται το παιδί σου,
δεν την ψηφάς, δεν την πονείς, δεν την κρατείς δική σου;
Ετούτο είναι που ζητώ και κάμε μου τη χάρη, 1005
ης φλακισμένης μήνυσε άντρα της να με πάρει.

Ρήγας προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Φοβούμαι τουτο που ζητάς δεν ημπορώ να κάμω,
γιατί η κόρη δυσκολιές βάνει σε κάθε γάμο.

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Ρήγα

Θέλω Μεγαλειότατε θέλημα να μου δώσεις,
να πάω εις τη φυλακή, τα χείλη να της 'πώσει. 1010
Μου φαίνεται αν της ειπώ τα όσα έχω κάνει,
θα το θελήσει και αυτή να βάλουμε στεφάνι,
να βγει από τη φυλακή κι όλοι σας να χαρείτε,
ότι το αποφάσισε νύφη να τη ειδείτε.
Κι αν δεν το θελήσει αυτή, μένω αναπαυμένος 1015
και πάω εις τον τόπο μου τότε 'φχαριστημένος.

Ρήγας προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Τι με ρωτάς, ω ξένε μου, κίνησε να πηγαίνεις
και πές της όσα ημπορείς, μήπως ο γάμος γένει.
Ξένε μου, αν ήτο δυνατόν αυτή να το θελήσει,
πιότερο κι απ' τον πόλεμο θα με ανακουφήσεις. 1020

Ξένος {Ερωτόκριτος }προς Αρετούσα
(στη φυλακή)

Κυρία μου σε προσκυνώ, ήρθα να σου μιλήσω
τα όσα εγώ επέρασα για να σε αποχτήσω.
Κυρά γνωρίζεις σήμερα τι έκαμα για σένα,
και όσοι ήρθαν να σε δου, σου τά 'χουσι πωμένα.
Τόν κύρη σου, τη χώρα σου και το λαό τον άλλο 1025
εγλύτωσα, κ' εις κίντυνο εβάλθηκα μεγάλο.
Σε μια μπαμπακερή κλωστή εκρέμασα τη ζήση,
για να τον κάμω τον εχθρό να μη σαζε νικήσει.
Και μη θαρρείς για πληρωμή επάτησα στην Άδη,
μόνο για σε, π' επιθυμώ να σμίξουμε ομάδαι. 1030
Να σμίξουμε παντοτινά και ταίρι να σε κάμω,
και δεν πιστεύω δυσκολιά νά 'χεις γι' αυτό το γάμο.

Αρετούσα προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Σχόλασε ξένε να μιλείς, πάψε ν' αναμφιβάνεις,
γιατί άδικα κουράζεσαι, μόνο τον κόπο χάνεις.
Η θάλασσα χωρίς νερό, γιαλός με δίχως άμμο 1035
κάλλιο, παρά να πω το ναι και παντρεία να κάμω.

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Νένα

Νένα μου εγώ δε θέλω πια να στέκω κα πειράζω
Μια πικραμένη σαν κι αυτή, με λόγια να κουράζω.
Πάρε το δαχτυλίδι μου, δώστεις το να το πιάσει,
κι ας δει ολημέρα σήμερα, κι ας το καλολογιάσει. 1040

Νένα προς Αρετούσα

Το δαχτυλίδι μ' έβαλε σε λογισμό μεγάλο,
τούτο 'ναι τ' Ερωτόκριτου κυρά μου, δίχως άλλο.
εκείνο οπού τού 'δωκες ότα σ' αποχαιρέτα.
Ιδού και τα σημάδια του, στρέψε κ' εσύ και δές τα.

Αρετούσα προς Νένα

Εγώ δεν έχω υπομονή, και μήνυσε Φροσύνη 1045
του ξένου νά 'ρθει πάλι εδώ, να μάθω τι εγίνει.

Γιατί ο Ερωτόκριτος δεν ήθελε το δώσει,
μόνο αν πήρε θάνατο, αν είχε τελειώσει.

Νένα προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Ξένε μου εις τη φυλακή γρήγορα να γυρίσεις,
γιατί σε θέλει η Αρετή κάτι να σε ρωτήσει. 1050

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Αρετούσα

Εδώ κυρά είμαι, τι με θες και μου μηνάς με βία;
πες μου το, μη αργοπορείς γιατί έχω υπηρεσία.

Αρετούσα προς ξένο {Ερωτόκριτο}

Ξένε μια χάρη σου ζητώ, να μου ειπείς εμένα,
πού βρήκες, πού σου έλαχε το δαχτυλίδι εσένα;

Ξένος {Ερωτόκριτος} προς Αρετούσα

Είναι δυο μήνες σήμερα π' έτυχα εις κάποια δάση,
άγρια θεριά εβγήκασι εκείθε να με φάσει. 1055

Βρίσκω ένα νεο ωριόπλουμο, π' έλαμπε σαν τον ήλιο
κ' εκείτετο ολομάτωτος εμπρός εις ένα σπήλιο.
Σγουρά ξανθά 'χε τα μαλλιά και από τη θωριά του,
μ' όλο που ήτο σα νεκρός, έδειχν' η όμορφιά του. 1060

Και δυο θεριά στο πλάι του ήτανε σκοτωμένα
και το σπαθί και τ' άρματα όλα ήτο ματωμένα.
Και δείχνει μου το δάχτυλο πού 'χε το δαχτυλίδι,
κ' ενόμισα πως χάρισμα σα φίλος μου το δίδε.,
Μα δε με βάστενε η καρδιά να πάω να του το βγάλω,
μα μετά κείνο ήθελα στο μνήμα να τον βάλω. 1065

Τότε μια σιγανή φωνή μόνο τ' αυτιά μου ακούσα,
και είπανε τα χείλη του : «Σ' έχασα Αρετούσα».
Ετούτο είπε μοναχά και τέλειωσε η ζωή του
και με πικρό αναστεναγμό εβγήκε η ψυχή του. 1070
Τούτα τα χέρια που θωρείς λάκκο βαθύ εσκάψαν,
τούτα τον ασηκώσανε και τούτα τον εθάψαν.

Αρετούσα (μόνη της)

Ρωτόκριτε, τί θέλω πια στη ζήση ν' αναμένω,
 ποιά ελπίδα μου απόμεινε άλλη να περιμένω;
 Με τη ζωή σου 'χα ζωή και με το φως σου εθώρου, 1075
 τα πάθη μου θυμώντας σε, περνούσαν σαν ημπόρου.
 Αρνήθηκα τα πλούτη μου, τον κύρη και τη μάνα,
 Ποτέ δεν εβαρέθηκα τα πάθη που μου κάνα.
 Αλίμονο, μα ως πότε πια εγώ θα τυρανούμαι;
 Αχ, θάνατε τί έγινες, αφού δε σε φοβούμαι, 1080
 λυπήσου με, ω θάνατε, και πάρε με σύ τώρα,
 παρά θανάτους εκατο να παίρνω κάθε ώρα.

Ερωτόκριτος προς Αρετούσα

Αλίμονο που γελαστεί κ' έχει εις γυναίκα ελπίδα.
 Πού 'ναι Αρετή όσα μου 'ταξες στη σιδερά θυρίδα;
 Γιατί Αρετή όσα μου 'ταξες εξελησμονηθήκαν, 1085
 πως ήρθα 'πό την ξενητειά έλαβες τόση πίκρα;
 Λυπήσουμε, σπλαχνίσουμε και δεσ τα βασανά μου,
 και δεσ τα όσα πέρασα για σένανε κυρά μου.

Αρετούσα προς Ερωτόκριτο

'Η κομπωμένο λογισμός σήμερα με πειράζει,
 ή φάντασμα φαντάζουμε και δείχνει πως σου μοιάζει. 1090

Αρετούσα: Ερωτόκριτε 'σύ είσαι;
 Ερωτόκριτος: Ναι, Αρετούσα μου, εγώ.
 Αρετούσα: Άσπλαχνε, δε με λυπάσαι;
 Ερωτόκριτος: Έσφαλα, τ' ομολογώ.
 Αρετούσα: Δε λυπάσαι μια θαμμένη,
 πού 'ναι μες στη φυλακή;
 Ερωτόκριτος: Τη συχώριση γυρεύω
 από σένα, Αρετή.

Αρετούσα προς Ερωτόκριτο

Εσύ 'σαι Ερωτόκριτε, πλέον δεν αμφιβάλλω,
 ελπίς μου και παρηγοριά στον κόσμο τον επάνω.

Ερωτόκριτος προς Αρετούσα

Εγώ είμαι Αρετούσα μου, στο στήθο σου ν' απλώσω,
 μ' εσέ να πάρω θάνατο, μ' εσέ να τελειώσω.

Αρετούσα προς Ερωτόκριτο

Χαριτωμένο μου πουλί, στάσου μη με πληγώνεις,
είναι πολύ με μια θωριά, στο στήθος μην απλώνεις. 1095

Ερωτόκριτος προς Αρετούσα

Στο στήθος σου κι αν άπλωσα χρυσό μου περιστέρι,
εσύ 'σαι η γυναίκα μου, ζώης, χαράς μου ταίρι.

Αρετούσα προς Ερωτόκριτο

Μαύρισε πάλι, ασκήμισε, κανείς μη σε γνωρίσει,
Και σύρε πες στον κύρη μου, να μ' αποφυλακίσει. 1100
Και πέστε του να μου στείλουνε τα πιο καλά μου ρούχα,
που πάντα για ξεφάντωσες και για τις σχόλες μου 'χα.

Ερωτόκριτος προς Ρήγα

Άκουσε και συβάστηκε Ρήγα μου η θυγατέρα,
ο γάμος να ξετελειωθεί ετούτη την ημέρα. 1105
Τα δύσκολα και τα βαρειά, τώρα 'ναι αναπαυμένα,
κι άντρα της θελημάτισε για να πάρει εμένα.

Ρήγας προς Συμβουλάτορες

Ακούστε Συμβουλάτορες σήμερα τι εγίνει,
η Αρετουσα έκλεινε ο γάμος της να γίνει. 1110
Πηγαίνετε στη φυλακή και μη χασομεράτε,
την Αρετούσα σήμερα για νύφη να τη βγάλτε.

Συμβουλάτορες προς Αρετούσα (στη φυλακή)

Άκουσε αφέντρα και κυρά, ο Βασιλιάς εχάρει,
εσύ που θελημάτησες τον ξένο για να πάρεις,
και ετοιμάσου γρήγορα να πάμε στο παλάτι,
που μάσε περιμένουνε, όλοι χαρές γεμάτοι.

Αρετούσα προς γονείς της

Γονείς μου, αν σας έσφαλα εισέ καιρό κανένα, 1115
και αν σας κακοκάρδισα, δεν ήταν από εμένα.
Η αγάπη πού 'χω για εσάς απ' τον καιρόν εκείνο,
μ' έκανε και δεν ήθελ' από σας να μακρύνω.
Μ' όντας η τύχη τό 'φερε κ' οι δυσκολίες επάψα,
τα σωθικά μου γειάνανε , που οι πίκρες μου τα κάψα. 1120
Κι αφού ευρέθει άνθρωπος κ' εγλύτωσε εσένα,
τη χώρα κι όλο το λαό κι απ' τη σκλαβιά κ' εμένα,
κ' έβαλε και σε κίντυνο μεγάλο τη ζωή του,
κ' ετάξετέ με ταίρι του, θαρρώ για πληρωμή του,
αι θέλει μετά λόγου σας να ζήσει να πεθάνει, 1125
εθελημάτησα κ' εγώ σε τούτο το στεφάνι.

Ερωτόκριτος προς Ρήγα

Εις την αυλή σου Βασιλιά συνήθιζα πολλάκις
μαζί με τον πατέρα μου να έρχουμαι συχνάκις.
Πολλές φορές ερχόμενος για να σε προσκυνήσω,
αντίκρυζα στο πλάι σου και τη μονογεννή σου. 1130
Και μολονότι μετ' αυτής δεν είχα ομιλία,
με τον καιρό αυξάνοντας εγώ στην ηλικία,
χωρίς να το φαντάζουμαι, χωρίς αιτία μία,
Ετρώθηκα από έρωτα δεινόν εις στην καρδιά.
Τούτο με παρεκίνησε να 'ρθώ να πολεμήσω, 1135
με τόσα βασιλόπουλα να κονταροχτυπήσω.
Αγνώριστος εγίνηκα, μα τώρα θα με δείτε,
ποιος είμαι να γνωρίσετε, σ' αλλήλους να το πείτε.
Μα τώρα βγάζω το νερό, το πρόσωπό μου πλένω,
τ' αληθινό μου να φανεί, Ρωτόκριτος να γένω. 1140
Αφέντη μου ευμενέστατε, στα πόδια σου ικέτης,
εγώ είμαι ο Ερωτόκριτος, δούλος σου κι οφειλέτης.
Εγώ είμαι Αφέντη μου εκειός ο οργισμένος
και ο αδίκως παρά σου, κακώς εξορισμένος.
Η όργιτά σου αν κρατεί, πές μου τώρα εμένα, 1145
να φύγω να ξενητευτώ πάλι μακρύα στα ξένα.

{Ρήγας

Ω, γιέ μου, τώρα ας πάψουσι όλα τα περασμένα,
ή έσφαλα, ή έσφαλες, ας είν' συμπαθησμένα.
Κι αφού οι χρόνοι κ' οι καιροί τέλος καλόν εφέρα,
ας τη χαρούμεν όλοι μας τη σημερινήν ημέρα. 1150
Κι αφού σ' εσένα η Αρετή μέλλετο κι όχι σ' άλλο,
εις το θρονί μου σήμερα σα ρήγα θα σε βάλω,
Να ορίξεις σα σου φαίνεται τις χώρες και τα πλούτη,
γυναίκα σου και ταίρι σου, σου δίδω νά 'ναι τούτη.
Με την ευχή μας ολονώ, όπως το πεθυμούμε,
να κάμετε κληρονομιά και τέκνα σας να δούμε.} 1156

{ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ}

Ηράκλης, Βασιλεύς της Αθήνας
Αρτέμη, Βασίλισσα
Αρετούσα, Βασιλοπούλα
[Φροσύνη, Νένα της Αρετούσας]
Πεζόστρατος, Πολιτικός Σύμβουλος
Ερωτόκριτος, αγαπητικός της αρετούσας
Πολύδωρος, φίλος μπιστικός του Ερωτόκριτου
Δημοφάνης, αφεντόπουλος της Μυτιλήνης
Αντρόμαχος, ρηγόπουλο του Αναπλιού
Φιλάρετος, αφέντης της Μεθώνης
Ηράκλης, αφέντης της Εγρίπου
Νικοστράτης, αφέντης της Μακεδονίας
Δρακόμαχος, αφέντης της Κορώνης
Τριπόλεμος, αφέντης της Σκλαβουνιάς
Γλυκαρέτης, αφέντης της Αξιάς
Σπιδόλιοντας, Καραμανίτης
Πιστόφορος γιος του Ρήγα του Βυζάντιου
Δρακόκαρδος, αφέντης της Πάτρας
Κυπρίδημος, ρηγόπουλο της Κύπρου
Χαρίδημος, ρηγόπουλο της Κρήτης
Βλαντίστρατος, Βασιλεύς της Βλαχιάς
Άριστος, ανηψιός του
Φρονίστας, Πολεμικός Σύμβουλος του Ηράκλη
[Πρωτόγεροι, Σύμβουλοι του Ρήγα]

{ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ /φύλλο 70, σελ.α}

*Μεταγραφή / επιμέλεια
Σαράντη Αντίοχου*

